

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

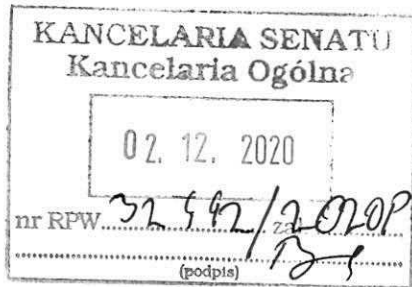
Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

03980200407442
RPW/32442/2020 P
2020-12-02

Warszawa, dnia 1 grudnia 2020 r.

BSA I-021-325/20

Pan
Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 listopada 2020 r., BPS.DKS.KU.0401.27.2020, działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 825) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.*

Z poważaniem,

Dr hab. Małgorzata MANOWSKA

BSA I-021-325/20

Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 185)

1. Niniejsza opinia dotyczy projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 185). Jak wynika z uzasadnienia opiniowanego projektu, wprowadzone zmiany mają na celu „dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 kwietnia 2020 r. (sygn. akt P 19/16)”. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 104a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755; dalej u.k.s.c.) w zakresie, w jakim w elektronicznym postępowaniu upominawczym wyłącza możliwość uzyskania przez stronę pozwaną zwolnienia od kosztów sądowych, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP. Utrata mocy, w tym zakresie, nastąpiła 6 maja 2020 r.
2. Zgodnie z art. 104a u.k.s.c. w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz do złożenia wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, przepisów art. 96 ust. 1 pkt 10, art. 100-103, art. 104 ust. 2 i art. 105 nie stosuje się. Przepisy do których odsyła art. 104a u.k.s.c. dotyczą przesłanek i skutków całkowitego albo częściowego zwolnienia od kosztów sądowych.
3. Poszukując rzeczywistej intencji, jaką kierował się ustawodawca, wprowadzając do u.k.s.c. przepis art. 104a, można przyjąć, że obejmowała ona w istocie przede wszystkim powoda i eliminację możliwości uzyskania przez niego zwolnienia od kosztów sądowych w związku z wniesieniem pozwu. W słuszności tej tezy utwierdzać mogą pozostałe, wprowadzone regulacje dotyczące kosztów elektronicznego postępowania upominawczego, w szczególności zawarte w art. 19 ust. 2 u.k.s.c., zgodnie z którym od pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym pobiera się jedynie czwartą część opłaty.
4. Projekt przewiduje zawężenie zakresu podmiotowego art. 104a u.k.s.c. w tej części, w której przepis odnosi się do elektronicznego postępowania upominawczego. Proponuje się, aby wyłączenie możliwości ubiegania się o zwolnienie od kosztów sądowych dotyczyło jedynie powoda. Tym samym, podmiot mający w elektronicznym postępowaniu upominawczym status pozwanego będzie mógł korzystać z sądowego zwolnienia od kosztów sądowych na zasadach ogólnych.

5. Proponowana zmiana nie nasuwa zastrzeżeń w kontekście brzmienia sentencji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak również przywołanych w jego uzasadnieniu argumentów.
6. Istotne pozostaje, że elektroniczne postępowanie upominawcze ma charakter postępowania fakultatywnego, choć nie wynika to wprost z treści ustawy. Decyduje o tym forma, w jakiej możliwe jest wniesienie pozwu i wybór, jaki w tym zakresie przysługuje powodowi. W przypadku gdy powód chciałby ubiegać się o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, może dokonać wyboru innych sposobów załatwienia swojej sprawy cywilnej. Tym samym eliminacja możliwości zwolnienia od kosztów sądowych nie narusza praw powoda, który ma możliwość wyboru rodzaju postępowania, w którym będzie dochodził swoich roszczeń.
7. W związku z tym, że elektroniczne postępowanie upominawcze ma z punktu widzenia powoda charakter fakultatywny, zaś wybierając ten tryb postępowania korzysta on równocześnie z korzyści polegającej na tym, że wnosi czwartą część opłaty obliczonej na zasadach ogólnych od pozwu (art. 19 ust. 2 u.k.s.c.), przedłożony projekt nie nasuwa wątpliwości.
8. Jednocześnie, takie rozwiązanie ustawowe nie pozbawia powoda konstytucyjnego prawa do sądu, gdyż jak wskazano nie musi on kierować sprawy do e-sądu. Jeżeli zamierza ubiegać się o zwolnienie od kosztów, może skierować swoje powództwo na inną drogę postępowania sądowego, gdyż elektroniczne postępowanie upominawcze nie jest obligatoryjne i do powoda należy wybór, jaką drogę postępowania wybierze.